

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Ethica Symbolica E Fabularum Umbris In Veritatis Lucem
Varia Ervditione Noviter evoluta**

Pexenfelder, Michael

Monachii, 1675

2. Conscientia mala.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68709](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68709)

Ethica.

I. Variæ de Sphinge sunt explicationes, mihi placent tres potissimum. *Prima*, Sphingis monstrum templis Ægyptiorum præfigi solitum indicabat, sacra mysteria obscura esse, arcanaque. Ob quam causam Augustus Imp. litteras suas obsignare Sphingis imagine solebat. *Secunda* est Ricciardi, Sphingis ænigma ad mysterium S. S. Trinitatis, referentis. Lapis pingebatur quadratus, *immobilis, immutabilisque Divinitatis* argumentum; huic rotundus innixus Orbis, *æternitatis signum*: triangularem pyramidem sustinebat, tanquam *Dei triumviri* imago; hanc tres Sphinges fulciebant, ut Deum ex quo, in quo & per quem sunt omnia, velut ænigma omnium subtilissimum proponerent. Sed hoc est abstrusius, & Poëtarum ingenio sublimius ac sacratius.

(a) *Tertia* expositio aptissima, quæ per Sphingem lascivæ mulieris, illecebræ captiosæ intelliguntur, uti exponit Cornelius à Lapide in illa verba Prov. 7. *Iretivit eum multis sermonibus, & blanditiis labiorum pertraxit illum.* Quæ verba sapiens de meretriciis illicitis usurpat. Nam sicut Sphinx erat monstrum Thebanum, ex variis animalibus commistum, ac confictum; sic lascivus amor ex variis tum *amati* ideis, tum *amantis* imaginationibus conflatur & confingitur. Sphinx enim vultu & manibus similis erat *puella* speciosæ, corpore *cani*, alis *avi*, unguibus *leoni*, cauda *draconi*, voce *homini*, quæ prætereuntes difficilibus & inextricabilibus quæstionibus remorari ferebatur. De qua Aufonius:

----- volucris, leo, virgo, triformis

Sphinx; volucris pennis, pedibus fera, fronte puella.

Sic mulier illecebrosa habet vultum speciosum puellæ, sed corpore procax est, impudens, & luxuriosa, instar *canis*: alas habet *avis*, quia fora & compita ad cœtus juvenum non tam currit, quàm volat: unguibus *leonis*, quia amatos suos lacerat: caudam *draconis*, quia eosdem in fine implectit, perdit, occidit, devorat ut draco: opes aufert, pudorem, honestatem, famam, vitam, si non corporis, certè animæ. Hinc Sphinx dicta ab effectu, quod homines suis verbis & quæstionibus ita stringat, ut se expedire non possint, nam *εφίγγειν* est *constringere* vel *vincire*. Experitur id, quisquis turpi amore implicatur. Hæc Cornelius.

I I. (b) Quid sit mens conscientiæ malæ stimulis agitata, in Oreste ostendimus; & iterum in Oedipo docemus, qui quòd patrem occiderit,

(a) Sphingi comparatur lasciva & illecebrosa mulier. (b) Conscientia mala.

derit, & matrem uxorem duxerit, quanquam inscius, non sustinuit intruere solem; ipse sibi eruit oculos, in exilium abiit, denique fulminatus, pœnas luit. Sentit enim nocens prius carnificinam, quàm videt; persequitur scelus autorem suum, raròque scelestum deseruit pœna pede claudo. Præclarè Pacatus in Panegy. Theodosii Imperatoris c. 43. Habet vires, habet nescio quos internos mens scelerata carnifices, ac sibi carnifex ipsa conscientia est. Et Quintil. declam. 12. §. 18. O tristis, inquit, recordatio! ô tormentis omnibus conscientia gravior! Et Chrysolog. serm. 15. Ruit, destruitur, stare non potest, quem conscientia destituit, impellit reatus. Philostratus lib. 7. de vita Apollonii c. 7. Conscientia est, quæ homines punit, cum se malè operatos fuisse recogitant. Eadem enim Furiarum pœnas apposuit Orestis, quando adversus matrem insanit. S. Augustin. in psal. 36. Quisquis malus est, malè secum est; torqueatur necesse est: sibi ipse tormentum est. Ipse enim pœna est sua, quem torquet conscientia sua: fugiat ab inimico, quò potuerit; à se quò fugiet? Certe non effugit se Oedipus, quocunque tandem intentaret fugam, nefandi sceleris horrorem debebat natura ipsa injicere, nisi prius rationis, postea verò frontis lumen extinxisset. Noluit magis, quàm non potuit agnoscere, quos debuit. *Iocasta* paris culpæ; paris pœnæ socia fuit. Diris execrationibus sese ipsum devovit infelix Oedipus ut Seneca refert in Oedipo. act. 4. Scen. 3.

----- Sæculi crimen vagor,
 Odium Deorum, juris exitium sacri;
 Quâ luce primùm spiritus hausi rudes,
 Jam morte dignus.
 Dehisce tellus, tūque tenebrarum potens
 In tartara ima, rector umbrarum, rape.
 Congerite cives saxa in infestum caput:
 Mactate telis.

En quò rapiat sceleratos mortales desperatio; quem finem fortiaur impietas.

III. (c) Ex nefandis parentibus nefandi sunt orti filii, Eteocles & Polynices, ut agnoscas, flagitia non tantum fieri, sed etiam nasci, quod alibi quoque diximus. Ad liberorum improbitatem contulit plurimum, eum thorus infandus, tum parentum in eos devotiones ac diræ; adeo, ut in proverbium abierit: *Oedipi imprecatio*, audiamus Senecam, in Thebaide act. 2. memorantem detestationes impias ab Oedipo in filios contortas.

Q. 9. 2

Mi-

(c) Quales parentes, tales filii.